

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/45/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5612200386
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5612200386.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej, sudcov Mgr. Miroslava Šeptáka a JUDr. Jany Urbanovej, v právnej veci navrhovateľky: Mgr. Ing. S. D., nar. X.XX.XXXX, bytom B. C., I. č.XXX/X, zastúpená advokátom JUDr. Dušanom Jančim, so sídlom B. C., N. č. XXX, proti odporcom: 1/ R. K., nar. XX.X.XXXX, bytom B. C., G. č. XXX, 2/ I. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. C., V.. J. č. XXXX/XX, 3/ Poľnohospodárske družstvo so sídlom v Liptovskom Mikuláši, so sídlom Liptovský Mikuláš, Poľnohospodárska č. 1, IČO: 00 195 651, 4/ C. D., s neznámym pobytom, zastúpený Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Bratislava, Búdkova č. 36, IČO: 17 335 345, 6/ I. T., zomr. X.X.XXXX, naposledy bytom Austrália, XX P. Rd, F., o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, v konaní o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 7C/21/2012-243 zo dňa 5. septembra 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 7C/21/2012-243 zo dňa septembra 2013 potvrdzuje.

5.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom podľa § 19, § 103, § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p., § 7 ods. 1 veta prvá a ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka zastavil konanie voči odporcovi 6/ I. T.. Zároveň týmto rozsudkom zamietol žalobu pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie. Napokon rozhodol podľa § 151 O.s.p., že o trovách konania bude rozhodnuté do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

V dôvodoch svojho rozhodnutia súd prvého stupňa poukázal na fakt, že odporca 6/ zomrel v roku XXXX v Austrálii, ktorá okolnosť viedla k zastaveniu konania vo vzťahu k uvedenému účastníkovi. Následne konštatoval, že povaha konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vyžaduje, aby v čase podania žaloby boli označení ako účastníci konania všetci spoluvlastníci nehnuteľnosti, ktorí majú spôsobilosť byť účastníkmi konania. Ak spoluvlastník zapísaný na liste vlastníctva nemá uvedenú spôsobilosť, je potrebné označiť jeho právnych nástupcov; ak dedičstvo prejednané nebolo, je nevyhnutné najskôr v dedičskom konaní určiť, kto z dedičov prevezme spoluvlastnícky podiel poručiteľa a následne je možné podať žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. S právnymi nástupcami pôvodného spoluvlastníka možno konať, ak došlo k strate spôsobilosti byť účastníkom konania po podaní žaloby (ak všetci označení spoluvlastníci v čase podania žaloby mali spôsobilosť byť účastníkmi konania). Údaje v katastri nehnuteľností sú záväzné, ak sa nepreukáže opak. V danom prípade opak preukázaný bol, a to nespôsobilosť žalovaného I. T. byť účastníkom konania, a to už pred podaním žaloby. I. T. preto nemohol byť ani zastúpený Slovenským pozemkovým fondom. Okresný súd na základe uvedeného zamietol žalobu pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie; v posudzovanom prípade mali byť žalovaní všetci spoluvlastníci dotknutej nehnuteľnosti, keďže sa jedná o nerozlučné

procesné spoločenstvo. Súd prvého stupňa poukázal aj na to, že ani ďalší spoluvlastník - C. D. nemal spôsobilosť byť účastníkom konania; ďalšie dokazovanie v tomto smere by však bolo z rozpore so zásadou hospodárnosti konania.

Proti rozsudku okresného súdu podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka, ktorá sa domáhala jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. V zmysle ustálenej judikatúry účastníkmi konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k veci musia byť všetci spoluvlastníci, lebo právoplatný výrok súdu zaväzuje len účastníkov (§ 159 ods. 2 O.s.p.). Ide o tzv. nútené procesné spoločenstvo. Je nepochybné, že okruh účastníkov konania je daný záväznými a hodnovernými údajmi z katastra nehnuteľností, čiže údajov o vlastníkoch evidovaných na príslušnom liste vlastníctva. Tieto údaje sú záväzné a hodnoverné, kým sa nepreukáže opak (§ 70 v spojitosti s § 7 písm. c/ zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností). Podľa názoru súdu bol v konaní preukázaný opak, a to nespôsobilosť odporcu 6/ I. T. byť účastníkom konania, a to už pred podaním žaloby. S uvedeným právnym názorom sa nie je možné stotožniť, nakoľko súd nad rámec svojej právomoci určil okruh účastníkov odchyľne od údajov katastra nehnuteľností, tzn. otázku vlastníctva spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti si posúdil ako prejudiciálnu otázku, čo je v rozpore s § 70 Katastrálneho zákona; uvedené mohlo byť riešené len v osobitnom konaní. Navrhovateľka podala žalobu voči všetkým spoluvlastníkom nehnuteľnosti tak, ako sú evidovaní na príslušnom liste vlastníctva. Na uvedenom závere nemôže zmeniť nič fakt, že nezistený vlastník I. T. je podľa záverov dokazovania osoba, ktorá zomrela dňa X.X.XXXX . a že dedičské konanie po ňom doposiaľ ukončené nebolo. I. T. má byť považovaný za nezisteného vlastníka tak, ako je definovaný v § 16 zákona č. 180/1995 Z. z. (bez ohľadu na to, či žije alebo zomrel) s tým, že správa a oprávnenie nakladania s jeho spoluvlastníckym podielom prináleží Slovenskému pozemkovému fondu až dovtedy, kým toto jeho oprávnenie nezanikne doručením výpisu z katastra nehnuteľností, ktorým vlastník preukáže vlastníctvo k pozemkom postupom podľa § 20 zákona č. 180/1995 Z. z. Nakoľko k uvedenej skutočnosti v priebehu súdneho konania nedošlo, je nepochybné, že zákonom dané oprávnenia Slovenského pozemkového fondu nezanikli a stále trvajú. Právna úprava priznáva Slovenskému pozemkovému fondu konať za nezisteného vlastníka, čím je zo zákona daná jeho subjektivita konať pred súdom, pričom táto subjektivita môže zaniknúť výlučne postupom podľa § 20 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z., čo však v konaní preukázané nebolo. Vzhľadom na uvedené je správne ustálený okruh účastníkov konania, ich pasívna vecná legitímácia jednoznačne vyplýva z príslušného listu vlastníctva, ktorý je záväzný a hodnoverný voči tretím osobám, subjektivita tých účastníkov je daná (pričom vo vzťahu k Slovenskému pozemkovému fondu vyplýva zo zákona a ku dňu rozhodovania súdu nezanikla postupom podľa § 20 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z.). V prípade, ak by sa odvolací súd nestotožnil s právnym názorom, že odporca 6/ mal v konaní právnu subjektivitu, navrhovateľka zdôraznila potrebu prerušenia konania vo veci. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na rozhodnutie sp. zn. 1Cz/139/76, ktoré však nesprávne aplikoval. Súd nemôže vydať rozhodnutie skôr, ako dôjde k definitívnemu určeniu okruhu vlastníkov nehnuteľností, t. j. skôr, ako dôjde k prejednaniu dedičstva po konkrétnom poručiteľovi. Je bez významu, kedy došlo k úmrtiu účastníka, či pred alebo po začatí konania. Odvolateľka mala za to, že v prípade zistenia smrti účastníka, mal súd pokračovať s jeho dedičmi alebo konanie prerušiť do právoplatného skončenia dedičského konania. V zmysle § 107 ods. 3 O.s.p. sa nerozlišuje skutočnosť, kedy účastník konania zomrel (t. j. či pred alebo po začatí súdneho konania). Ak by mal zákonodarca úmysel diferencovať okamih, ktorý je rozhodný pre prerušenie konania (či účastník zomrel pred alebo po začatí konania), nepochybne by to uviedol do normatívneho textu Občianskeho súdneho poriadku (tak, ako v prípade ustanovenia § 107 ods. 4 O.s.p., ktorý výslovne ustanovuje, že ak právnická osoba zanikla po začatí konania, pokračuje s právnym nástupcom a ak taký nie je, konanie zastaví). Na podporu svojej argumentácie poukázal na závery vyjadrené v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR z 30.8.2012, sp. zn. 6Cdo/157/2012, konkrétne, že „procesný inštitút prerušenia konania umožňuje preklenúť predčasnosť žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva podanej pred skončením konania po poručiteľke. Naopak neprerušenie konania s nevyhnutným dôsledkom zamietnutia žaloby by sa za týchto okolností javilo ako formalistické a teda nespravodlivé.“ Z uvedeného rozhodnutia zároveň vyplýva povinnosť súdu za danej situácie konanie prerušiť, a to so zreteľom na skutočnosť, že otázku nadobudnutia dedičstva nemôže riešiť súd v sporovom konaní, ale len v konaní o dedičstve. Odvolateľka nesúhlasila s právnym názorom súdu, že ak odporca 6/ nezomrel po začatí konania, nemohlo dôjsť k univerzálnej sukcesii, a teda k pokračovaniu v konaní s dedičmi odporcu, nakoľko je nepochybné, že v prípade dedenia dochádza k univerzálnej sukcesii priamo zo zákona, pričom Občiansky súdny poriadok neustanovuje okamih, ktorý je rozhodný pre pokračovanie v konaní s dedičmi zomrelého.

Odporkyňa 1/ vo vyjadrení k podanému odvolaniu nesúhlasila s prezentovanými odvolacími argumentmi.

Ostatní účastníci sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. tento rozsudok podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Krajský súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na doplnenie považoval za nevyhnutné zdôrazniť, že argumentácia súdu prvého stupňa pri rozhodovaní vo veci vychádzala zo správneho pochopenia obsahu a zmyslu procesnej úpravy.

V danom prípade bol ako odporca označený aj I. T., ktorý od počiatku konania nemal spôsobilosť vystupovať v konaní ako účastník. Je pravdou, že navrhovateľka pri formulovaní svojej žaloby vychádzala z údajov katastra, ktoré sa však na základe prezentovaných tvrdení a dôkazov podarilo vyvrátiť. Nemožno súhlasiť s argumentmi odvolateľky, že „preukázanie opaku“ v zmysle § 70 Katastrálneho zákona je viazané na osobitný druh konania a nemožno ho riešiť ako prejudiciálnu otázku. Súd je s výnimkami uvedeným v 135 ods. 1 O.s.p. oprávnený riešiť všetky predbežné otázky samostatne. Z uvedeného potom vyplýva, že aj v spornom prípade mohol okresný súd na základe procesných návrhov účastníkov riešiť otázku správnosti zápisu v katastri, t. j. zisťovať, či osoba tam uvedená je alebo nie je spôsobilá byť účastníkom konania. Rovnako nebol relevantný odkaz navrhovateľky na ustanovenie § 20 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, ktoré rieši len otázku zániku oprávnení Slovenského pozemkového fondu konať v mene nezisteného vlastníka. Uvedené nijako nesúvisí s problémom právnej subjektivity účastníka, s ktorým sa prvostupňový súd náležite vysporiadal.

Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V zmysle § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 104 ods. 1 veta prvá O.s.p.). Ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť, alebo prerušiť, alebo či môže v ňom pokračovať (§ 107 ods. 1 O.s.p.). Ak po začatí konania zanikne právnická osoba, súd pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho zástupcu niet, súd konanie zastaví (§ 107 ods. 4 O.s.p.).

Procesná subjektivita účastníka je jednou zo základných procesných podmienok, ktorá musí byť splnená od počiatku konania. Súd je preto povinný vždy skúmať, či uvedený predpoklad je v konaní naplnený alebo nie. Ustanovenia § 107 ods. 3 a 4 O.s.p. jednoznačne upravujú prípady zániku procesnej spôsobilosti po začatí konania, nie skôr. Uvedené možno vyvodiť z viacerých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, predovšetkým z § 19 O.s.p., ktoré vyžaduje, aby od začiatku konania vystupoval v konaní subjekt procesného práva. Procesné nástupníctvo upravené v spomínanom § 107 ods. 3 a 4 O.s.p. prichádza do úvahy len po niekom, kto v konaní vystupoval ako riadny účastník, nie po „non subjekte“. Krajský súd nepovažoval za náležitý odkaz na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 30.8.2012, sp. zn. 6Cdo/157/2012, ktoré vychádzalo z úplne inej skutkovej a právnej situácie (v konaní nefiguroval účastník bez procesnej subjektivity).

Na základe uvedeného potom nemohlo v danom prípade dôjsť k procesnému nástupníctvu po I. T., v dôsledku čoho nebol návrh na prerušenie konania do skončenia dedičského konania po uvedenej osobe dôvodný. Za danej situácie, keď žaloba nebola podaná voči všetkým spoluvlastníkom nehnuteľnosti, bol postup spočívajúci v zamietnutí predmetnej žaloby správny.

O trovách odvolacieho konania krajský súd nerozhodoval, nakoľko o nich rozhodne súd prvého stupňa (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 za, 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.